

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Cześć LXXXVIII. — Wydana i rozesłana dnia 17. maja 1918.

Treść: **M** 173. Rozporządzenie, w sprawie uregulowania obrotu szmatami.

173.

Rozporządzenie Ministra handlu w porozumieniu z Ministrem kolei żelaznych, z Ministrem sprawiedliwości i z Ministrem obrony krajowej z dnia 13. maja 1918,

w sprawie uregulowania obrotu szmatami.

Na zasadzie ustawy z dnia 24. lipca 1917, Dz. u. p. Nr. 307, zarządza się, co następuje:

§ 1.

Przedmiot rozporządzenia.

Pod przepisy tego rozporządzenia podpadają szmaty wszelkiego rodzaju w całości lub w części z wełny, z innych włosów zwierzęcych, z bawełny, następnie szmaty lniane, konopne, jutowe, szmaty z jedwabiu, sztucznego jedwabiu, przędzy papierowej itd., tudzież przeznaczone do przeróbki przemysłowej stare części ubrania, stare futra i odpadki futrzane, wkońcu szmaty pakunkowe, stare powrozy, liny, postronki itp.

Za szmaty w rozumieniu niniejszego rozporządzenia uważa się także nowe odpadki sukna i szmaty do czyszczenia.

Wszystkie te towary nazywa się w dalszym ciągu krótko „szmatami“.

§ 2.

Komisya dla szmat.

Regulowanie obrotu szmatami i nadzór nad nimi należy do „Komisji dla szmat“ we Wiedniu, I., Seitzergasse 1.

Do tej komisji wysyłają:

- a) związek wojenny przemysłu bawełnianego czterech zastępców, z których jeden należy do przemysłu towarów dzianych i półczoszkowych;
- b) związek gospodarczy przemysłu papierowego czterech zastępców, z których jeden musi należeć do grupy związkowej producentów surowej papy;
- c) związek wojenny przemysłu wełnianego czterech zastępców, z których jednego należy wziąć z grona fabrykantów wełny sztucznej;
- d) związek wojenny przemysłu jedwabnego dwóch zastępców i
- e) związek wojenny przemysłu konopnego i jutowego jednego zastępcę z grona interesentów z zakresu juty.

Minister handlu — podczas wojny w porozumieniu z Ministrem obrony krajowej — powoła nadto do komisji dla szmat reprezentantów handlu szmatami.

Przewodniczącym komisji i jego zastępcę zamianuje Minister handlu — podczas wojny w porozumieniu z Ministrem obrony krajowej — z pośród członków komisji; wykonują oni swą funkcję jako urząd honorowy podobnie jak reszta członków.

Minister handlu może ze względów publicznych po wysłuchaniu komisji dla szmat i odnośnego wojennego lub gospodarczego związku pozbawić urzędu członka komisji jak również zarządzić rozwiązanie i nowe ukonstytuowanie się całej komisji. W tym ostatnim przypadku dotych-

czasowi członkowie komisji pozostają w swych funkcjach aż do jej nowego ukonstytuowania się.

Członkowie i funkcjonariusze komisji dla szmat winni w swem urzędowaniu przestrzegać zupełnej bezstronności i największej sumiennosci; są oni obowiązani również utrzymać w tajemnicy wszystkie spostrzeżenia, poczynione w czasie sprawowania swych funkcji, oraz wszystkie sprawy, o jakich w tym czasie powzięli wiadomość. Przestrzeganie tych obowiązków mają przyrzec na piśmie.

Uchwały komisji zapadają większością głosów, w razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

Komisja dla szmat stoi pod nadzorem państwowym, który sprawują komisarze rządowi mianowani przez Ministra handlu — w czasie trwania wojny także przez Ministra obrony krajowej. Jak długo podczas wojny z polecenia zarządu wojskowego komisja dla szmat będzie gospodarowała szmatami pochodzącymi z magazynów reparacyjnych, przysługuje także Ministrowi wojny prawo delegowania swych zastępców do komisji dla szmat z uprawnieniami komisarzy rządowych. Nie wolno wykonywać uchwał komisji, którym sprzeciwi się zastępca jednego z Ministerstw, dopóki Minister handlu nie wyda decyzji, która w czasie trwania wojny zapada w porozumieniu z Ministrem obrony krajowej i Ministrem wojny (jak długo temu ostatniemu przysługuje prawo delegowania zastępców).

§ 3.

Zakres działania komisji.

Komisji zostają przydzielone w szczególności następujące zadania i upoważnienia:

1. Utrzymywanie w ciągłej ewidencji zapasów i przerabiania szmat;

2. postanawianie, kogo po myśli § 7. tego rozporządzenia należy uważać za hurtownika, przyczem jest zadaniem komisji dla szmat podawać do publicznej wiadomości przez ogłoszenie w urzędowej „Wiener Zeitung“, ewentualnie także w jakiś inny nadający się do tego sposób spis hurtowników tudzież każdorazową jego zmianę;

3. wystawianie i odwoływanie legitymacji po myśli § 8. tego rozporządzenia tudzież utrzymywanie przeglądu legitymowanych handlarzy;

4. wydawanie bliższych zarządzeń o obowiązku udzielania wyjaśnień i przedkładania do-

niesień tudzież o formie i treści wykazów, jakie mają być w tym celu użyte;

5. udzielanie wymaganych według § 5. tego rozporządzenia wyjątkowych zezwoleń na pobór szmat do przeróbki w innych miejscach a nie w Centrali dla szmat;

6. udzielanie zezwoleń na szarpanie szmat po myśli § 6. tego rozporządzenia;

7. wystawianie poświadczeń o pobieraniu z zagranicy stosownie do § 14. tego rozporządzenia;

8. ustalanie typów materyatów w obrocie handlowym tudzież cen kupna i sprzedaży dla Centrali dla szmat a w razie potrzeby także dla handlu;

9. stawianie wniosków co do oddawania szmat stosownie do § 10. tego rozporządzenia;

10. stawianie wniosków co do przymusu ofertowania i co do cen objęcia, które mają być przyznane stosownie do § 11. tego rozporządzenia;

11. rozdzielenie szmat na poszczególne grupy przerabiających je przedsiębiorców, ewentualnie także w obrębie tych grup na poszczególne przedsiębiorstwa, stosownie do wskazówek, które wyda Minister handlu — w czasie trwania wojny w porozumieniu z Ministrem obrony krajowej i z Ministrem wojny, jak długo temu Ministrowi przysługuje prawo delegowania zastępców do komisji dla szmat i do Centrali dla szmat; w końcu

12. współdziałanie przy wszystkich zarządzeniach celem pokrycia zapotrzebowania szmat, o ile właściwy Minister komisję do tego powoła, tudzież stawianie wniosków we wszystkich kwestiach gospodarczych pokrewnej natury.

§ 4.

Centrala dla szmat.

Organem kupieckim dla obrotu szmatami jest „Towarzystwo Centrali dla szmat z ogr. por.“ w Wiedniu, I., Seitzergasse 1. Jest ona przedsiębiorstwem powszechnie użytecznym, nie obliczonemu na zysk i stojącym pod nadzorem rządowym, który sprawują komisarze rządowi, mianowani przez Ministra handlu. W czasie trwania wojny mianuje dla Centrali dla szmat komisarzy rządowych także Minister obrony krajowej, zaś Minister wojny zastępców (§ 2., ustęp ostatni).

§ 5.

Przepisy dla przerabiających szmaty.

Przerabiający szmaty mogą pobierać je tylko przez Centralę dla szmat. Każde inne nabywanie szmat przez nich, jakoteż pozbywanie szmat na

rzeczą przerabiających je jest zabronione, chyba że komisya dla szmat na nabywanie ich specjalnie zezwoli.

§ 6.

Szarpanie szmat.

Począwszy od dnia 1. czerwca 1918 szarpanie (efiloszowanie) szmat dozwolone jest tylko na podstawie osobnego zezwolenia komisji dla szmat, o ile proceder ten nie odbywa się w toku przeróbki, dozwolonej na zasadzie postanowień rozporządzenia ministeryalnego z dnia 29. grudnia 1915, Dz. u. p. Nr. 395, lub rozporządzenia ministeryalnego z dnia 27. lutego 1917, Dz. u. p. Nr. 80, w przedsiębiorstwie, któremu zezwolono na dokonywanie przeróbki.

O takie zezwolenie mają postarać się w szczególności także wszystkie przedsiębiorstwa, zajmujące się szarpaniem szmat za opłatą.

Podanie o udzielenie takiego zezwolenia należy wnieść do komisji dla szmat na formularzu, który w tej komisji można otrzymać i należy wypełnić go dokładnie we wszystkich rubrykach.

O udzieleniu zezwolenia na szarpanie szmat ma komisya dla szmat zawiadomić bezzwłocznie ten związek wojenny lub gospodarczy, do którego należy odnośne przedsiębiorstwo.

Przeciw odmówieniu zezwolenia na szarpanie szmat przysługuje oddalonej stronie rekurs do Ministerstwa handlu, który wnieść należy w komisji dla szmat w ciągu czterech tygodni, licząc od dnia doręczenia odmownego orzeczenia; Ministerstwo rozstrzyga według swobodnego uznania.

§ 7.

Przepisy dla handlu szmatami.

Zbieranie i sortowanie szmat tudzież handel niemi na zwyczajnej drodze od zbieracza do handlarza (§ 8.) a od tego ostatniego do hurtownika, wyznaczonego przez komisję dla szmat, następnie sprzedaż do rąk Centrali dla szmat nie podlega żadnemu ograniczeniu. Hurtownikom wolno nabyte przez nich szmaty sprzedawać tylko Centrali dla szmat.

Każdy inny rodzaj handlu szmatami jest zabroniony, o ile niema na to osobnego zezwolenia komisji dla szmat.

§ 8.

Legitymacje dla handlarzy.

Począwszy od dnia 1. lipca 1918 wolno handlować szmatami tylko tym przemysłowcom, którym komisya dla szmat udzieli w tym celu osobnej legitymacji.

Prośby o wystawienie takich legitymacji wnieść należy do władzy politycznej pierwszej instancyi, właściwej ze względu na stałe miejsce zamieszkania odnośnego przemysłowca, przy użyciu formularzy, które można otrzymać w komisji dla szmat i należy wypełnić dokładnie we wszystkich rubrykach. Władza polityczna ma wniesione u niej prośby przesłać bezzwłocznie ze swoją opinią do komisji dla szmat. Komisya dla szmat udziela lub odmawia tych legitymacji stosownie do wskazówek Ministerstwa handlu.

Komisya ma prawo każdej chwili legitymacje te odwołać, a w szczególności ma to nastąpić w razie ponownego działania wbrew przepisom tego rozporządzenia.

§ 9.

Umowy o dostawę.

Umowy o kupno i dostawę szmat z jedwabiu, sztucznego jedwabiu i z przędzy papierowej, zawarte przed wejściem tego rozporządzenia w życie — wyjąwszy szmaty, sprowadzone dowodnie z zagranicy cłowej — są bezskuteczne, o ile nie zostały aż do tej chwili wykonane. Nie można podnosić roszczenia o dodatkowe wykonanie ani o wynagrodzenie szkody z powodu niewykonania. Roszczenia z powodu niewykonania, powstałe przed powyższym terminem, pozostają nieknięte, kupujący nie może jednak żądać wykonania lecz tylko wynagrodzenia szkody.

Postanowienia poprzedniego ustępu nie mają zastosowania do bieżących kontraktów zarządu wojskowego.

§ 10.

Zobowiązanie do oddania szmat do Centrali dla szmat.

Każdy właściciel szmat ma na żądanie Ministerstwa handlu sprzedać je Centrali dla szmat. Centrala ta ma za oddane jej towary stosownie do ich jakości zapłacić ceny, przewidziane w spisie cen ułożonym przez komisję dla szmat (§ 3., punkt 8. tego rozporządzenia).

Jeżeli strona nie zgadza się na ceny, zaofiarowane jej przez Centralę dla szmat, to może w ciągu czterech dni po otrzymaniu oferty od Centrali dla szmat żądać oznaczenia ceny objęcia przez sąd powiatowy w siedzibie trybunału pierwszej instancyi, w którego okręgu znajdują się zażądane zapasy. Sąd oznacza cenę w postępowaniu nie-spornem po wysłuchaniu znawców. Jeżeli w siedzibie trybunału znajduje się kilka sądów powiatowych, to wybór sądu przysługuje właścicielowi zażądanych zapasów. Rozstrzygnięcie sądu powiatowego można zacząć rekursami w ciągu dni

ośmiu. Przeciw rozstrzygnięciu drugiej instancji jest dalszy środek prawny niedopuszczalny. O ile kosztą postępowania zwrócić ma jedna ze stron lub należy je rozdzielić między strony, rozstrzyga sąd według swobodnego uznania.

W razie sądowego oznaczenia ceny należy właścicielowi zapłacić na razie w gotówce cenę, zaofiarowaną przez Centralę dla szmat. Obowiązek dostawy nie doznaje zwłoki z powodu postępowania sądowego.

Jeżeli oddanie szmat nie nastąpi dobrowolnie, natenczas polityczna władza pierwszej instancji, w której powiecie odnośne zapasy się znajdują, przeprowadzi przymusowe ich odebranie na rzecz Centrali dla szmat. Własność przechodzi na nią, skoro obowiązanemu do oddania zostało doręczone zarządzenie władzy politycznej. W razie przymusowego odebrania zapasów szmat obniża się cena, ustanowiona po myśli poprzednich przepisów, o 20 procent.

Polityczne władze powiatowe mogą jeszcze przed zażądaniem szmat ze strony Ministerstwa handlu wydać zarządzenia celem zabezpieczenia odnośnych zapasów; mają one uczynić to w szczególności wówczas, jeżeli zażądną tego organa kontrolne, ustanowione stosownie do § 17. tego rozporządzenia.

§ 11.

Przymus ofertowania.

Ministerstwo handlu może po wysłuchaniu komisji dla szmat zarządzić powszechne ofertowanie szmat lub pewnych ich gatunków na rzecz Centrali dla szmat i ustanowić w tym celu ceny wytyczne. Bliższe zarządzenia będą wydane w każdym przypadku z osobna.

Centrala dla szmat ma co do przyjęcia nadechodzących do niej ofert oświadczyć się w ciągu terminu, który będzie wyznaczony przy rozpisaniu przymusu ofertowania, nie może jednak przekraczać 21 dni od chwili nadejścia oferty do Centrali dla szmat. Jeżeli oferent w ciągu tego terminu po nadejściu jego oferty do Centrali dla szmat, która wystawi mu w tym względzie poświadczenie, nie otrzyma decyzji o przyjęciu jego oferty, natenczas może on rozrządzać znowu dowolnie ofertowaną ilością przestrzegając przepisów §§ 5., 6. i 7. tego rozporządzenia.

Jeżeli strona nie zgadza się na cenę objęcia, ustanowioną przez Centralę dla szmat na podstawie cen wytycznych, wówczas sądowe ustanowienie ceny nastąpić ma stosownie do postanowień § 10. tego rozporządzenia. Postanowienia przedostatniego i ostatniego ustępu § 10. tego roz-

porządzenia mają analogiczne zastosowanie także w postępowaniu w razie przymusu ofertowania.

§ 12.

Obowiązek udzielania wyjaśnień i przedkładania doniesień.

Każdy posiadacz i przechowca szmat jest obowiązany udzielić komisji dla szmat wyjaśnień, potrzebnych do spełnienia jej zadań, i przedkładać żądane przez nią wykazy. Od tego obowiązku wyjąte są przedsiębiorstwa transportowe (kolejowe i żegluga parowej) co do tych przesyłek szmat, jakie im zostały oddane do przewozu.

Osoby, które szmaty przerabiają, je posiadają lub niemi handlują, te ostatnie o tyle, o ile wszystkie ich zapasy dosięgają lub przewyższają 5000 *kg*, mają komisji dla szmat przedkładać za każdym razem w dniach 1. lutego, 1. kwietnia, 1. czerwca, 1. sierpnia, 1. października, 1. grudnia wykaz o stanie swych szmat tudzież o przybytku i ubytku w tych zapasach w ciągu poprzednich dwóch miesięcy.

Do tych wykazów należy używać druków, wyłożonych w biurach komisji dla szmat, które należy wypełnić we wszystkich rubrykach.

Obowiązek do doniesienia względnie przedkładania wykazów nie istnieje co do zapasów szmat, będących w posiadaniu państwowego zarządu kolejowego.

§ 13.

Prowadzenie ksiąg.

Przedsiębiorstwa przerabiające szmaty tudzież hurtownicy i handlarze (§ 8.) mają prowadzić księgę składową, do której należy wpisywać za porządkiem wszystkie pobrania i wydania szmat. Szmaty, sprowadzone z zagranicy celnej, należy przytem zawsze osobno wykazywać.

Wpisy należy skutecznie zaraz po otrzymaniu względnie wydaniu szmat i należy w nich uwidocznnić imię i nazwisko sprzedającego względnie kupującego, ciężar każdego poszczególnego gatunku tudzież zapłaconą względnie otrzymaną cenę.

Co do szczególnych zezwoleń na szarpanie szmat, udzielonych stosownie do § 6. tego rozporządzenia, należy prowadzić bieżące zapiski; tak samo musi każde przedsiębiorstwo przerabiające szmaty prowadzić księgę szarpania, w której ma być uwidocznione, na podstawie jakiego zezwolenia — nie wyłączając zezwoleń na przerabianie według rozporządzeń w § 6. wymienionych — nastąpiło wyszarpanie poszczególnych partii szmat.

§ 14.

Pobieranie z zagranicy celnej.

Szmaty sprowadzone z zagranicy celnej nie podlegają ograniczeniom obrotu, przewidzianym w §§ 5. i 7., jeżeli w ciągu ośmiu dni po nadejściu przesyłki zawiadomi się o ich sprowadzeniu komisję dla szmat, która po zbadaniu dokumentów wystawi poświadczenie o skutecznieniu sprowadzenia.

Jeżeli poświadczenie to ma się rozciągać także na tego, komu taki materiał został sprzedany, natenczas sprzedający ma donieść komisji dla szmat o sprzedaży wymieniając kupującego.

§ 15.

Poświadczenie transportowe dla szmat.

W razie przesyłania szmat za pośrednictwem kolei żelaznych lub przedsiębiorstw żeglugi parowej ma nadawca dla każdej przesyłki dołączyć do dokumentów przewozowych poświadczenie transportowe, wystawione według dołączonego wzoru przez Centralę dla szmat, stow. z ogr. por.

Nie potrzeba takich poświadczeń dla przesyłek z zagranicy celnej, z Węgier, Bośni i Hercegowiny.

§ 16.

Postanowienia szczególne.

Postanowienia tego rozporządzenia nie mają zastosowania do zapasów szmat, znajdujących się w posiadaniu zarządu wojskowego, ani też do pobierania i przesyłania tych materiałów przez zarząd wojskowy.

Na inne wyjątki od przepisów niniejszego rozporządzenia może zezwolić Minister handlu.

§ 17.

Nadzór.

Nad przestrzeganiem przepisów tego rozporządzenia czuwać będzie Minister handlu — w czasie trwania wojny także Minister obrony krajowej i Minister wojny, o ile przysługuje mu prawo do delegowania zastępców do komisji i Centrali dla szmat — przy użyciu inspektorów

przemysłowych lub ustanowionych do tego osobnych urzędownie legitymowanych organów kontrolnych. W tym celu można zwiedzać magazyny i inne zakłady oraz przeglądać księgi handlowe i korespondencję i inne zapiski.

§ 18.

Wykluczenie od pobierania szmat.

Ministerstwo handlu może — w czasie trwania wojny w porozumieniu z Ministerstwem obrony krajowej i Ministerstwem wojny, jak długo temu ostatniemu przysługuje prawo delegowania zastępców do komisji i Centrali dla szmat — zarządzić na wnioski komisji dla szmat wykluczenie od wszelkiego poboru szmat tych przetwórców, którzy wbrew postanowieniom niniejszego rozporządzenia pobrali szmaty skądinąd a nie w Centrali dla szmat.

§ 19.

Postanowienia karne.

Za przekroczenia niniejszego rozporządzenia i każde współdziałanie przy udaremnieniu nałożonych niem obowiązków, o ile czyn nie podpada pod surowsze postanowienie karne, będą karaty władze polityczne pierwszej instancji grzywnami do 20.000 koron lub aresztem do sześciu miesięcy. Kary te można nałożyć także obok siebie. Nadto można orzec przepadek tych ilości, do których czyn karygodny się odnosi, a jeżeli przekroczenie popełniono przy wykonywaniu przemysłu, także utratę uprawnienia przemysłowego.

§ 20.

Początek mocy obowiązującej.

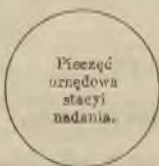
Rozporządzenie to wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Równocześnie tracą moc obowiązującą rozporządzenia ministerjalne z dnia 15. września 1916, Dz. u. p. Nr. 306, i z dnia 26. lutego 1917, Dz. u. p. Nr. 71.

Wieser wlr.

Serya . . . . ., Nr. . . . .

Poświadczenie transportowe dla szmat.

Imię i nazwisko wysyłającego . . . . .
 w . . . . . jest uprawniony do przewiezienia
 . . . . . kg szmat
 w czasie od . . . . . do . . . . . 191 .
 z (nazwa stacji nadania) . . . . .
 do (nazwa stacji przeznaczenia) . . . . .
 (koleją lub okrętem parowym) pod adresem (imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania odbiorcy)
 . . . . .
 . . . . . dnia . . . . . 191 .

Centrala dla szmat stow. z ogr. por.

To poświadczenie transportowe jest dokumentem publicznym. Za każde nadużycie będzie się karało stosownie do § 19. rozporządzenia ministeryalnego z dnia 13. maja 1918, Dz. u. p. Nr. 173, o ile nie nastąpi ściganie przez sąd karny.

Poświadczenie to należy dołączyć trwale do dokumentu przewozowego i musi się ono zgadzać z tym dokumentem. Dołączenie poświadczenia należy uwidocznic w dokumencie przewozowym.

Poświadczenie odbierze stacja przeznaczenia, przy przesyłkach, leżących poza granicami Austrii, stacja graniczna i przesyła je do Centrali dla szmat, stowarzyszenia z ogr. por. we Wiedniu, I., Seitzergasse 1.

oo

(Nadawca winien wypełnić, po postaraniu się o pieczęć stacji nadania, odłączyć i przesyłać natychmiast do Centrali dla szmat)

Serya . . . . ., Nr. . . . .

Do

Centrali dla szmat, stowarzyszenia z ogr. por.

w

Wiedniu, I., Seitzergasse 1.

Niniejszem potwierdza się urzędownie, że w dniu . . . . . 191 . nadał(a) tutaj

. . . . . kg szmat

(imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania nadawcy) . . . . .

do (imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania odbiorcy) . . . . .

Dolna część poświadczenia transportowego musi się zgadzać z danymi górnej części.